

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2023-2026

Ahall 13.06.2022 § 111
132/02.02.00/2022

Valmistelija: Kari Janhonen, vastuvalmistelija, puh. 044 717 2078, kari.janhonen@kuh.fi

Aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, joiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmentävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään.

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota.

Vuoden 2023 talousarvio

Pohjois – Savon hyvinvointialueen talousarvion 2023 tullaan laatimaan seuraavien periaatteiden mukaan:

Määrärahat osoitetaan organisaatorakenteen mukaisille yksiköille. Sisäistä tilaaja-tuottaja mallia ei tulla käyttämään.

Määrärahat otetaan talousarvioon bruttomääräisinä.

Taseyksikköjä tai liikelaitoksia ei käytetä.

Asiakasmaksuissa käytetään pääsääntöisesti lain mahdollistamia maksimitaksoja.

Asiakasmaksut ohjataan palvelun myyneen yksikön tuloksi.

Hyvinvointialueen myynti muille hyvinvointialueille perustuu täyskatteelliseen hinnoitteluun.

Sisäisessä laskennassa käytetään pääasiassa vyörytyksiä.

Mikäli jokin yksikkö haluaa lisätä menojaan, yksikön on esitettävä vastaava menojen säästö tai tulojen lisäys, jotta talous pysyy tasapainossa. Mikäli säästöjä tai tulonlisäyksiä ei voida osoittaa, yksikön on neuvoteltava etukäteen menojen lisäyksestä hyvinvointialueen johtajan tai hänen määräämänsä henkilön kanssa.

Henkilöstön kokonaismäärä ei saa kasvaa hyvinvointialueella palvelutarvetta nopeammin. Vähenevän asukasluvun tulisi näkyä henkilöstön määrässä.

Lautakunnat tekevät talousarvioesitykset aluehallituksen antaman raamin mukaisesti. Määrärahat varataan vähintään palvelualue-/ palveluyksikkö menolajeittain. Esimerkiksi vuokrat voi viedä yksikkötasolle. Toiminnan, talouden ja henkilöstöä koskevat tavoitteet asetetaan palvelualue- / palveluyksikkötasolle. Lautakunnilla tuloina ovat myyntitulot, asiakasmaksut ja muut tulot. Lautakuntien talousarvioon annetaan valmiina tietoina toimialakohtaisesti lasketut hallinnon vyörytykset, sisäisesti laskettavien erien määrät kuten sairaalapalvelut, tilavuokrat ja ict-menot sekä In-house yhtiöiltä ostettavien palveluiden määrärahat. Talousarvion sisäisten tulojen ja menojen raami annetaan sen jälkeen, kun aluehallitus on vahvistanut toimialojen ulkoisten menojen raamin. Sisäisten tulojen ja menojen raamin antaa hyvinvointialuejohtaja.

Aluehallitus laatii aluevaltuustolle talousarvioesityksen, joka toteuttaa valmistelun strategisia linjauksia sekä perustuu toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Vuosikatetavoite vuodelle 2023 on 60 milj. euroa.

In-house yhtiöiden ostojen yksikköhinnat eivät saa vuonna 2024 ylittää muiden vastaavalla alalla toimivien in-house – yhtiöiden eikä yksityisten yritysten hintoja. Hyvinvointialue käynnistää neuvottelut in-house yhtiöiden kanssa 5 % säästöjen saamiseksi.

Aikataulu

Talousarvio 2023 laaditaan seuraavan aikataulun mukaisesti hallituksen ja valtuuston osalta:

	Hallitus	Valtuusto
Laadintaperiaatteet	13.06 ¹	
Talousarvioraamit	13.06	
Investointiraami	13.06	22.9
Talousarvio	24.11	22.12
Investoinnit	24.11	22.12

Investointien käsittely sisältää myös uusien leasing – ja vuokrasopimusten käsittelyn. Mahdolliset uudet henkilöstöpanostukset vuodelle 2023 käsitellään elo-syyskuussa 2022.

Tulorahoitus

Vuoden 2023 tulorahoitus tulee kuntien vuoden 2021 tilinpäätöksen ja talousarvion 2022 budjettitietojen perusteella.

Valtionvarainministeriön 6.5.2022 julkistaman arvion mukaan Pohjois – Savon hyvinvointialueen saama rahoitus on kokonaisuudessaan 1.147.506.701 €.

Rahoitus määräytyy asukasluvun, palvelutarpeet, olosuhdetekijöiden ja HYTE-kriteerien perusteella seuraavasti, euroa:

Asukasperusteinen rahoitus	146.438,745	
Terveystarpeiden palvelutarve	535.580.580	
Vanhustenhuollon palvelutarve	200.578.844	
Sosiaalihuollon palvelutarve	207.267.213	
Vieraskielisyys	8.181.670	
Kaksikielisyys		0
Asukastiheys	20.168.030	
Saaristolaisuus		0
Hyte-kriteeri	9.824.866	

¹ tekn korjaus. Muutetaan 13.6. -> kuulumaan 14.6.2022. 13.6.2022/HR

Saamenkielisyys	0
Pela riskitekijät	7.415.347
Yhteensä	1.135.455.299
Siirtymätasaus 2023	12.051.402
Kaikki yhteensä	1.147.506.701

Valtion rahoitus ei sisällä yliopistolisää.

Valtion rahoitus perustuu kuntien vuoden 2021 tilinpäätösten ja talousarvioiden 2022 sosiaali – ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen menoihin.

Valtion laskennallinen rahoitus 1.135.455.299 € ja hyvinvointialueelle maksettava siirtymätasaus 12.051.402 € ovat vuonna 2023 yhteensä 1.147.506.701 €. Tulevina vuosina siirtymätasauksen määrä laskee.

Hyvinvointialueen muita merkittäviä tulonlähteitä ovat myyntituotot, joissa on mm. hyvinvointialueiden välinen palveluiden myynti sekä asiakasmaksut.

Menot

Hyvinvointialueen suurimpia menoeriä ovat henkilöstömenot, palveluiden ostot, joihin kuuluu mm ostot in-house yhtiöiltä sekä tarvikkeet.

Lisäksi tulevat kustannettavaksi poistot ja korot.

Taloudelliset tavoitteet

Hyvinvointialueen tärkein taloudellinen tavoite on vuosikate, jonka pohjalta määräytyy jatkossa hyvinvointialueen lainanottovaltuus investointien toteuttamiseksi. Vuosikatteen on oltava suurempi kuin poistot, jotta hyvinvointialue välttää arviointimenettelyn.

Vuoden 2023 vuosikatteeksi esitetään 60.000.000 € euroa.

Toimialueiden raamit vuodelle 2023

Toimialojen vuoden 2023 ulkoiset määrärahat jaetaan toimintatuotoille ja -kuluille sekä poistoille oheisen liitteen 1 mukaisesti.

Liitteessä 1.1 on esitetty hyvinvointialueen tuloslaskelma vuodelle 2023.

Taloussuunnitelman vuodet 2024–2026

Vuosien 2024–2026 talousluvut suunnitellaan, kun hyvinvointialueen strategiaprosessi etenee vuoden 2023 aikana.

Hyvinvointialueen talouteen liittyvät arviointimenettelyn edellytykset

Valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueesta annetun lain mukaan arviointimenettelyn, jos:

- 1) hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa;
- 2) hyvinvointialueen konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia kaksi tilikautta peräkkäin;
- 3) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 kaksi tilikautta peräkkäin; tai
- 4) hyvinvointialueelle on myönnetty 15 §:n 3 momentissa tarkoitettu lainanottovaltuus taikka kaksi kertaa kolmen peräkkäisen tilikauden aikana hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaista lisärahoitusta.

Mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettu konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa konsernituloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainamäärä kymmenellä.

Talousarvion 2023 tarkistaminen

Talousarvion 2023 laadintaa liittyvien epävarmuuksien takia valtuuston on syytä käsitellä mahdolliset budjettimuutokset jo talousarvion tammi – huhtikuun 2023 toteutuman perusteella kesäkuussa 2023.

Esityslistan liitteenä:

- tuloslaskelma
- raamilaskelma

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus hyväksyy talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023 – 2026 lähtökohdat edellä esitetyn mukaisesti ja päättää talousarvion ulkoisista raameista oheisen liitteen mukaisesti.

Esittelijä

va. hyvinvointialuejohtaja Pekkanen Leila

Päätösehdotus

Aluehallitus hyväksyy talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023 – 2026 lähtökohdat edellä esitetyn mukaisesti ja päättää talousarvion ulkoisista raameista oheisen liitteen mukaisesti.

Lisäksi aluehallitus edellyttää, että valmistelussa huomioidaan sote-uudisukelle vahvistetut valtakunnalliset tavoitteet. Kunkin toimialan

tulee esittää talousarvioehdotuksessa, miten tavoitteisiin vastataan.
Hyvinvointialuejohtaja ja talousjohtaja voivat antaa tarkempia ohjeita
talousarvion laadinnasta ja tavoitteista.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.